

AA-114

April-2019

B.A., Sem.-II

CC-111 : Psychology

(Basic Psychological Process – 2)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) નિરીક્ષણની વ્યાખ્યા આપી, નૈસર્ગિક નિરીક્ષણ અને વ્યવસ્થિત નિરીક્ષણની પદ્ધતિ સમજાવો. 14

અથવા

પ્રયોગ એટલે શું ? પ્રયોગ પદ્ધતિના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો.

- (b) એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) સ્વતંત્ર પરિવર્ત્ય કોને કહેવાય ?
- (2) આધારિત પરિવર્ત્ય કોને કહેવાય ?
- (3) વ્યક્તિગત સમસ્યાઓના નિદાન અને ઉપચાર માટે કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (4) ગેલપ પોલ પદ્ધતિ મુખ્યત્વે કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (5) જે જૂથ પર સ્વતંત્ર પરિવર્ત્યનો અમલ કરવાનો હોય તેને કયું જૂથ કહેવાય ?
- (6) પ્રયોગપાત્રનું વર્તન અથવા પ્રતિક્રિયાની માહિતી એ કયું પરિવર્ત્ય ગણાય ?

2. (a) ક્રિયાત્મક અભિસંધાનનો અર્થ આપી, ક્રિયાત્મક અભિસંધાન અંગેના પ્રયોગની સમજૂતી આપો. 14

અથવા

આંતરસૂઝ અંગેના પ્રયોગો વર્ણવી, આંતરસૂઝની શરતો સવિસ્તાર સમજાવો.

- (b) ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) _____ એટલે અનુભવ અને મહાવરને પરિણામે થતો સાપેક્ષ અને કાયમી ફેરફાર.
- (2) પાવલોવે શાસ્ત્રીય અભિસંધાન અંગેનો પ્રયોગ _____ પર કર્યો છે.
- (3) “ઘંટડીનો અવાજ સાંભળી લાળ ઝરવી” – એ _____ પ્રકારની પ્રતિક્રિયા કહેવાય.
- (4) પાવલોવના શાસ્ત્રીય અભિસંધાન અંગેના પ્રયોગમાં અનઅભિસંધિત ઉદ્દીપક _____ છે.
- (5) બી.એફ. સ્કીનરે _____ અંગેનો પ્રયોગ કર્યો છે.
- (6) આંતરસૂઝ યુક્ત શિક્ષણ અંગે _____ પરનો પ્રયોગ કોહલરે કર્યો છે.

3. (a) સ્મૃતિના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

ધારણ માપનની પદ્ધતિઓની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો.

(b) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : (કોઈપણ ત્રણ) 3

(i) કયા તબક્કામાં સંવેદન અનુભવની છાપ મગજમાં અંકિત થાય છે ?

(a) પુનઃપ્રાપ્તિ (b) સંકેતાંકન (c) સંચય

(ii) _____ એટલે સંકેતાંકન થયેલી માહિતીનો સંગ્રહ થવો.

(a) ધારણ (b) સંકેતાંકન (c) પુનઃપ્રાપ્તિ

(iii) ધારણની નિષ્ફળતા એટલે

(a) સ્મૃતિ (b) વિસ્મરણ (c) હતાશા

(iv) પોલીસ ઓળખ પરેડમાં ધારણની _____ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે.

(a) પ્રત્યંભિજ્ઞા (b) પુનઃશિક્ષણ (c) પુનારવહન

(v) ટૂંકાગાળાની સ્મૃતિનો વિસ્તાર કેટલો હોય છે ?

(a) 7 ± 2 (b) 9 ± 2 (c) 7 ± 1

4. (a) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી એટલે શું ? મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીના પ્રકારોની સમજૂતી આપો. 14

અથવા

બુદ્ધિનો અર્થ આપી, સ્ટેનફોર્ડ – બિનેની બુદ્ધિ કસોટીની સમજૂતી આપો.

(b) નીચેના વિધાનો ખરાં કે ખોટાં જણાવો : (કોઈપણ ત્રણ) 3

(1) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી સમગ્ર વર્તનનું માપન કરે છે.

(2) કસોટીનું સંચાલન અને પ્રાપ્તિકો તારવવાની રીતને વિશ્વસનીયતા કહે છે.

(3) કસોટીની ચથાર્થતા સહસંબંધ પદ્ધતિ દ્વારા કરવામાં આવે છે.

(4) શક્તિ કસોટી વ્યક્તિના કૌશલ્યનું માપન કરે છે.

(5) વ્યક્તિ શું કરી શકે છે તે માપન કરવા માટે બુદ્ધિ કસોટીનો ઉપયોગ થાય છે.

AA-114

April-2019

B.A., Sem.-II

CC-111 : Psychology

(Basic Psychological Process – 2)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Give definition of observation ; explain the methods of natural observation and systematic observation. 14

OR

What is experiment ? State the merit and demerits of experiment.

- (b) Give answer in one – two sentences : (any **four**) 4
- (1) What is independent variable ?
  - (2) What is dependent variable ?
  - (3) Which method is used for diagnosis and therapy of personal problems ?
  - (4) Which name basically is known for Gallop poll method ?
  - (5) Which is group on which independent variable to be implemented ?
  - (6) “Subjects behaviour or report of response” – Which variable is this called ?

2. (a) What is operant conditioning ? Give explanation about experiment of operant conditioning. 14

OR

Describe the experiments about insight ; explain the conditions of insight in details.

- (b) Fill in the blanks : (any **four**) 4
- (1) _____ refers any relatively permanent change in behaviour as a result of experience and practice.
  - (2) Pavlov’s experiment of classical conditioning was done on _____.
  - (3) “Salivation due to sound of bell” – this type of response is called _____.
  - (4) _____ is unconditional stimulus in experiment of Pavlov about classical conditioning.
  - (5) The experiment of _____ is made by B.F. Skinner.
  - (6) Kohlar has made experiment of insight learning on _____.

3. (a) Discuss the types of Memory. 14

OR

Discuss the methods of measuring retention with example.

- (b) Select the appropriate option from following : (any **three**) 3

(i) Which stage has trace of sensory experience in mind ?

- (a) Retrieval   (b) Encoding   (c) Storage

(ii) _____ means storage of encoded information.

- (a) Retention   (b) Encoding   (c) Retrieval

(iii) Failure of retention means _____.

- (a) memory   (b) forgetting   (c) frustration

(iv) A _____ method of retention is used in police identity parade.

- (a) recognition   (b) relearning   (c) repetition

(v) What is the span of short term memory ?

- (a) 7 ± 2 (b) 9 ± 2 (c) 7 ± 1

4. (a) What is psychological test ? Give explanation of the types of psychological test. 14

OR

Give the meaning of intelligence; give explanation of intelligence test of Stanford-Binet.

- (b) State whether the statement is true or false : (any **three**) 3

(1) Psychological test measures all type of behaviour.

(2) The procedure of administration and scoring of test is called reliability.

(3) Correlation method is used in making test validity.

(4) Ability test measures skills of individual.

(5) Intelligence test is used for measurement of what people are able to do.